

Næringslivets arealplan – Sutterøy og Tangen

Tema: Naturmangfold

29.02.2024

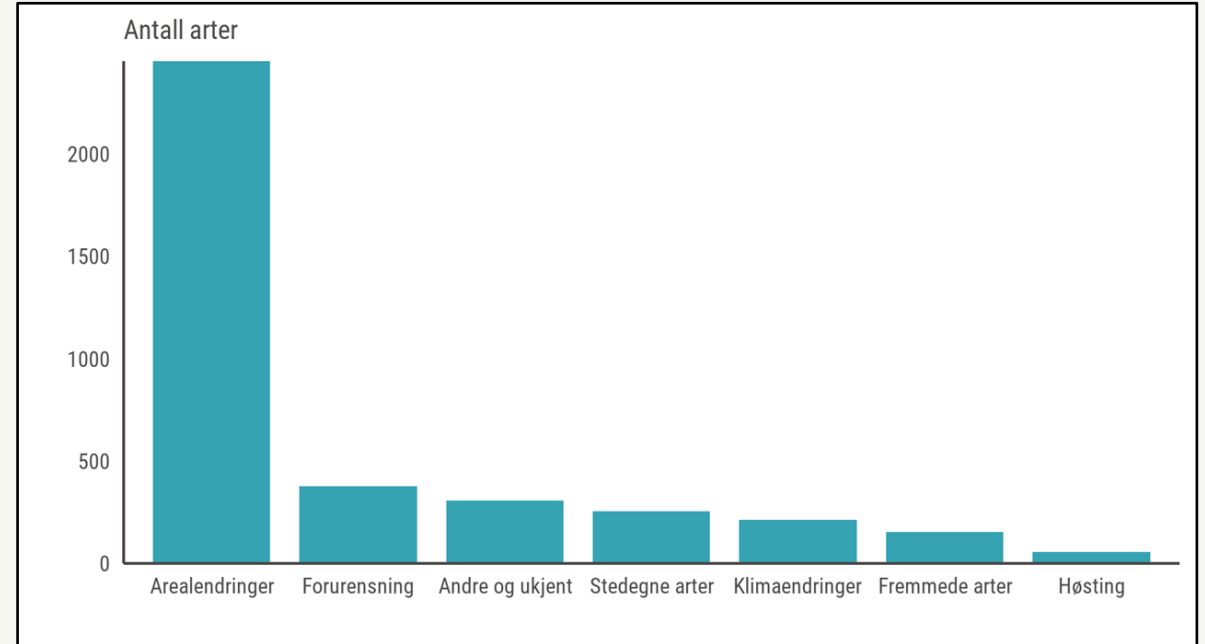
Heiko Liebel

Arealendringer

- Arealendringer er **'den klart viktigste negative påvirkningsfaktoren for truede arter både i Norge og globalt'**.

Arealplanlegging er sentralt for å løse denne utfordringen. Økende konfliktnivå.

Påvirkningsfaktorer på truede arter i Fastlands-Norge med havområder sortert etter antall arter som påvirkes. (Ill: Artsdatabanken)

Naturnøytralitet «No net loss»

- Inngrep skal ikke medføre **netto tap av naturarealer** og evne til å produsere **naturgoder** forblir uendret
- **Rundt 80 kommuner** har vedtatt arealnøytralitet.
- Nordre Follo innfører i kommuneplanens arealdel krav om arealnøytralitet og økologisk kompensasjon for **alle nye reguleringsplaner**.
- EUs bærekraftsdirektiv (CSRD) i tillegg til en rekke andre standarder (TNFD, TSM, IFC...) gir føringer for krav til rapportering av bærekraft i industrien.
- Flere norske firmaer jobber mot **'No net loss'** av biodiversitet/naturmangfold (naturnøytralitet).

Foreslått startpunkt for bestemmelser om arealnøytralitet og økologisk kompensasjon

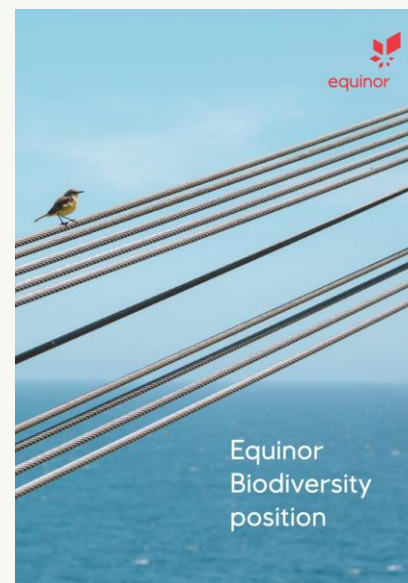
Målet er å unngå nedbygging av natur og dyrket og dyrkbar mark.

Kommuneplanens bestemmelser om arealnøytralitet og økologisk kompensasjon gjelder for alle nye reguleringsplaner fra vedtaksdato for ny kommuneplan.

Dersom nye reguleringsplaner innebærer nedbygging av natur eller dyrket og dyrkbar mark, vil det utløse krav om økologisk kompensasjon for å oppnå arealnøytralitet.

Unntatt fra bestemmelsene om arealnøytralitet og økologisk kompensasjon er planer som følger opp områdereguleringer som fortsatt skal gjelde (listet opp i planbestemmelsene, § 1) og planer vedtatt etter 01.01.2020.

Ambisjonen om å tilstrebe arealnøytralitet og nullvisjon for nedbygging av matjord gjelder selv om de juridiske bestemmelsene ikke trer inn.

Biodiversity

Impacts on biodiversity can occur throughout the aluminium value chain as a consequence of land-use change and the release of harmful emissions to air, land and water. It is Hydro's responsibility to identify and mitigate these potential impacts and ensure that no lasting harm to the environment occurs.

Our most significant impact on biodiversity is at our mine in Paragominas in the state of Pará in northern Brazil, where the forest is cleared for bauxite mining. A rehabilitation program is currently in place to monitor the local flora and fauna and progressively rehabilitate the mined areas when they are released from operations. The rehabilitation program is being supported by research on biodiversity performed by a consortium of local Brazilian universities in partnership with the University of Oslo and Hydro.

Targets:

- 1:1 rehabilitation of available mined areas within two hydrological seasons after release from operations.
- No net loss of biodiversity in new projects

Naturavtalen vedtatt 2022/23

- Hvordan skal man dokumentere at man oppnår naturnøytralitet?
- Naturregnskap som setter kunnskap 'om arealutbredelse, økosystemtilstand, forsyning og bruk av naturgoder i sammenheng'.
- Miljødirektoratet har naturregnskap under utvikling. Forventes klart tidligst innen 2026. (Miljødir.10/23).

1 AREALFORVALTNING MED NATUREN I SENTRUM

Alle arealer skal forvaltes på en måte som sikrer naturen, og at områder som har stor betydning for naturmangfold, ikke går tapt.

2 30 PROSENT RESTAURERING

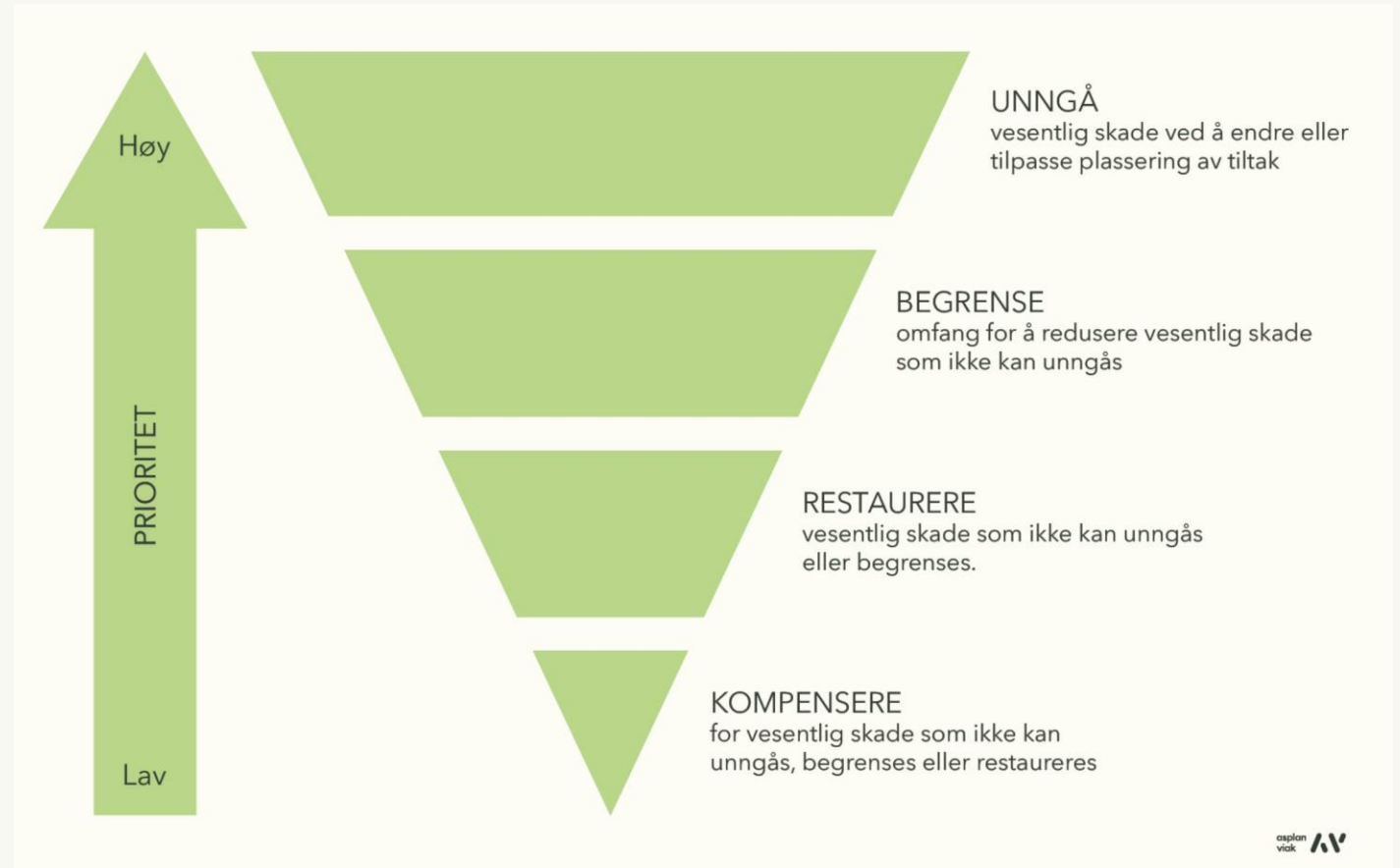
Minst 30 prosent av ødelagte og skadede naturområder skal være under restaurering.

3 30 PROSENT VERN OG BEVARING

Minst 30 prosent av alle land- og havområder skal bevares og beskyttes mot skadelig påvirkning fra menneskelig aktivitet. Områdene som vernes, skal dekke alle naturtyper, og de skal henge godt sammen. I slike områder skal kun aktivitet som er i overenstemmelse med verneformålet, være tillatt.

Tiltakshierarkiet

- Tiltakshierarkiet er sentralt i naturforvaltningen
- Formålet er å ikke ødelegge mer natur enn man restaurerer/kompenserer
- Bør også følges på Sutterø/Tangen/Havna

Hva innebærer det å følge opp naturmangfoldloven/tiltakshierarkiet?

1. Unngå (verdifull) natur

- Kartlegging dersom kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig

2. Begrense inngrep

- Smart planarbeid for å begrense arealbeslag
- Reguleringsbestemmelser med avbøtende tiltak/hensynssoner, tiltaksplan mot fremmede arter osv.

3. Fremme verdifull natur (restaurere og kompensere)

- Naturmangfoldregnskap knyttet mot tiltaksplan/BREEAM-sertifisering
- Naturrestaurering
- Økologisk kompensasjon

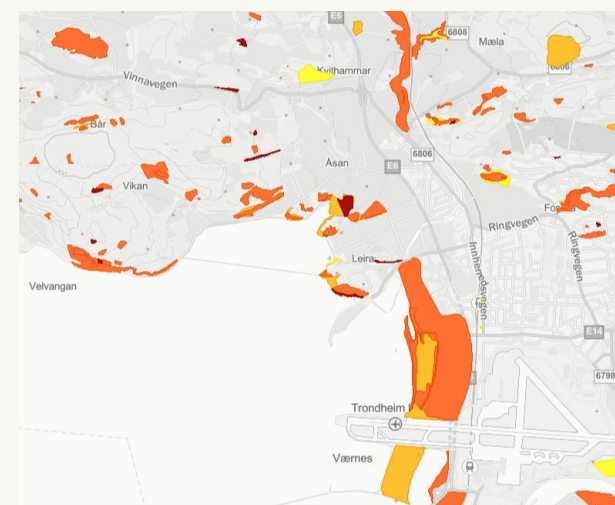
Muligheter på Sutterø/Tangen/Havna

1 Unngå (kunnskapsgrunnlaget)

- God dokumentasjon av fuglelivet i området
- Naturtyper kartlagt etter gammel metode (DN-13, 5 lokaliteter), NiN-kartlegging (NiN: Natur i Norge) utført av BioFokus i 2023
- Ingen heldekkende kartlegging (viktig for naturregnskap)
- Mangel på systematisk kartlegging av fremmede arter (ferskvare!)
- 61 rødlistearter registrert i influensområdet (siden 2000, 58 fuglearter, 2 karplanter, 1 mose)
- 13 fremmede arter i de høyeste risikokategoriene (SE og HI)

Arter av særlig stor forvaltningsinteresse

Verdifulle naturtyper og fuglefredningsområde

Muligheter på Sutterø/Tangen/Havna

2 Begrense

- **Fortetting prioriteres** fremfor nye inngrep i natur.
- Vanligvis **koster det mindre å begrense** inngrep enn å måtte kompensere/restaurere.

Inngrep i verdifullt nedbørsmyr bør kompenseres (for eksempel)

Muligheter på Sutterø/Tangen/Havna

3 Restaurere

Forbedre økologisk tilstand av skadet natur

- i **verdifulle naturtypelokaliteter**,
- ved å **fjerne trusler** (fremmede arter, forstyrrelser, tråkkskader, gjødsling i kulturlandskap, opprette beite/slått i gjengroende kulturlandskap osv.) og
- ved å øke naturmangfold i «**hverdagsnatur**» (ofte småskala enkelttiltak).

Energieffektivisering for å redusere klimautslipp! «Natureffektivisering» for å styrke artsmangfold og økosystemer!

Muligheter på Sutterø/Tangen/Havna

3 Restaurere

Mulige enkelttiltak lokalt:

- Etablere/forbedre skjøtsel på rike strandberg og slåtteeeng
- Forbedre kantsone til Gråelva
- Etablere tindvedkratt mot Vikbukta (fugl, tindvedkjuke)
- Lage grønne tak (insekter, stedeagne planter, jfr. Vega Scene/Oslo)
- Etablere taksvalehotell mot fjorden
- Etablere hekkeplattform for terner/måker/tjeld
- Hekkekasser til tårnseiler, tårn-/vandrefalk på næringsbygg
- Skape grønne korridorer med stedeagne trær (rogn, alm, spisslønn) som binder sammen naturområder
- Fjerne fremmede arter og unngå spredning

Tindvedkjuke (VU - sårbar) - en ekte trønderisk ansvarsart!

Makrellterne (EN - sterkt truet) kan støttes med hekkeplattformer

Grønt tak på Vega Scene (Oslo)

Taksvalehotell foran Musée du Louvre (Paris)

Muligheter på Sutterø/Tangen/Havna

4 Kompensere

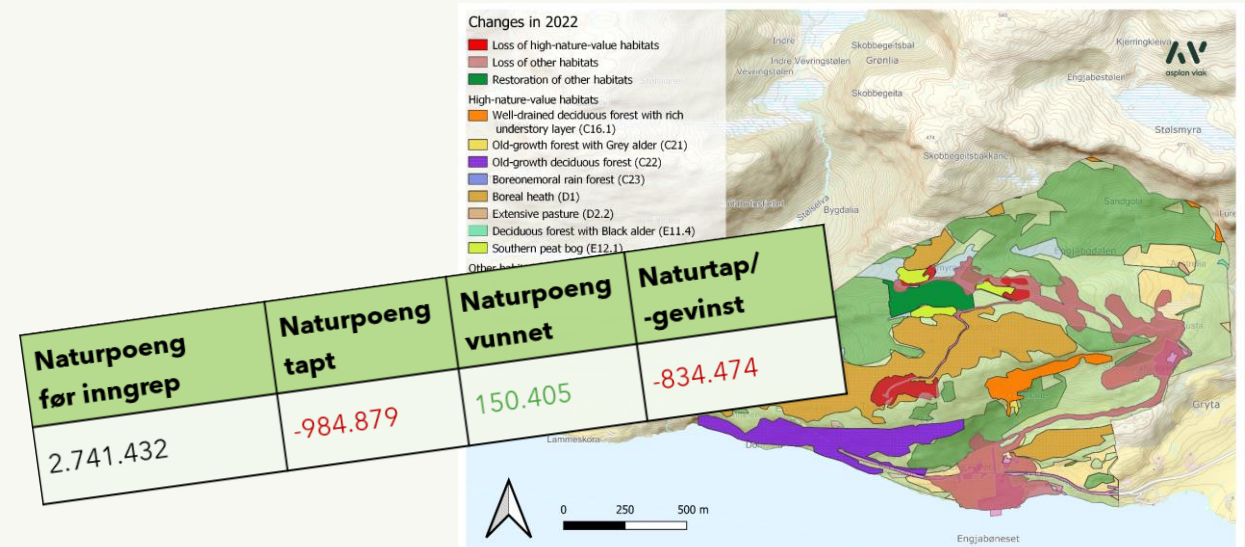
Økologisk kompensasjon

- Utvidelse av Sutterøleiret/Lecadammen (tidligere strandeng/strandsump)
- Gjør om plener til blomsterenger (skjøtselsplan) i kombinasjon med insekthotell

Ved inngrep i natur kan det knyttes et naturmangfold-regnskap opp mot en tiltaksplan for restaurering og kompensasjon.

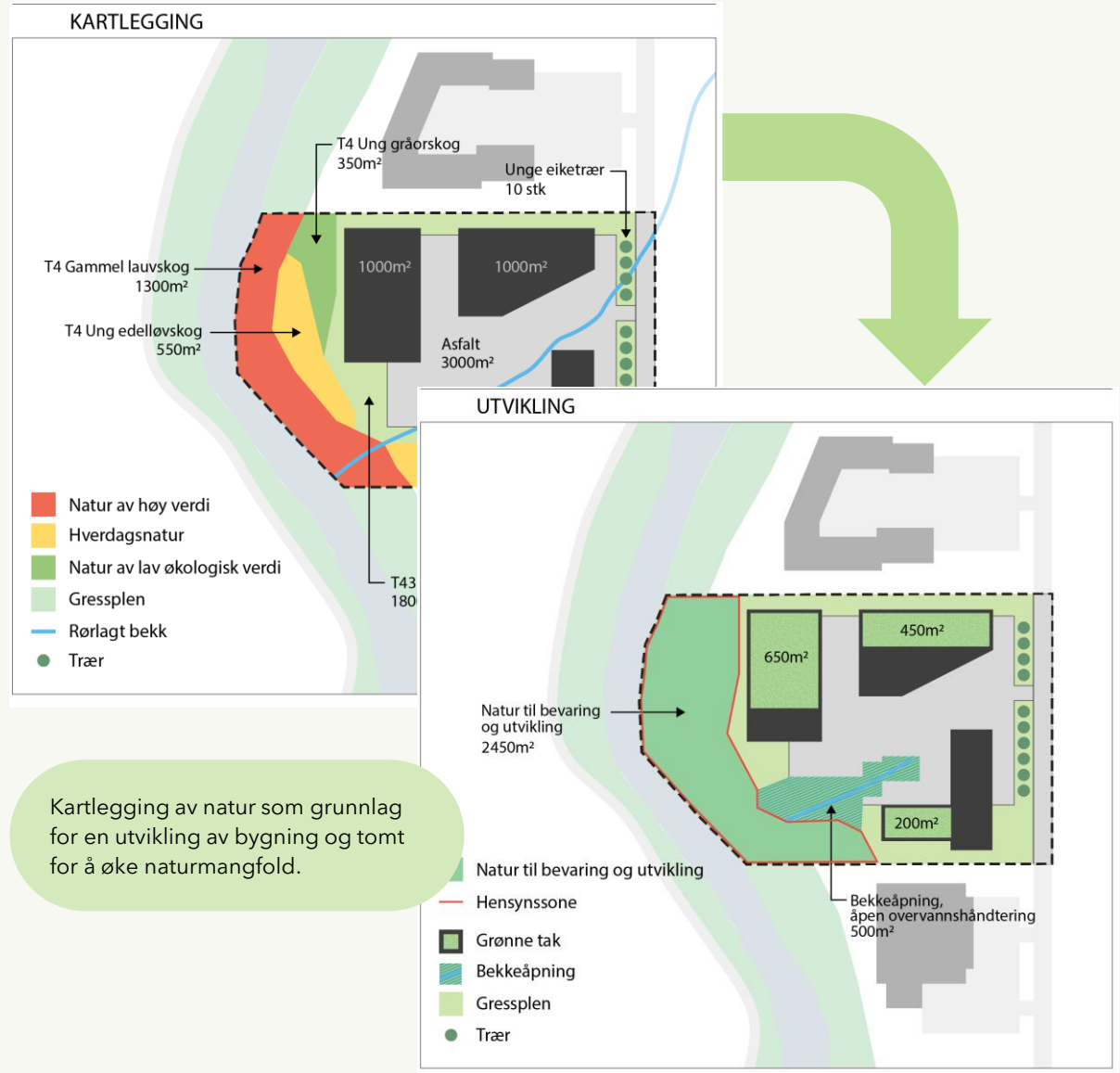
Blomstereng bør erstatte plenarealer spesielt mot fjorden.

Utvikling av naturregnskap i by (futurebuilt)

KALKULATOR		AREAL (før)	AREAL (etter)	Utskåret tilstus	Arter	Utskåret arter	Status
NATUR AV HØY VERDI - nødvendig restaurering er obligatorisk							
T4 Gammel lauvskog	1300	1300	3	3			
SUM	1300	1300					
VERDIFULL HVERDAGSNATUR - Skal ikke påvirkes negativt, nødvendig restaurering er obligatorisk							
T4 Ung edelløvskog	550	550	2	1	2		
T32 Semi-naturlig eng i gjøtgroing	250	250	1	2			
SUM	800	800					
POTENSIAL FOR BEKKEÅPNING (bekk inkl. randsone)*							
Bekk inkludert randsone, hensynssone med bredde 10 meter	0	500					
SUM	0	500					
BEVARE BEKKEÅPNING MEDGRØNNE STRUKTURER							
SUM VERDIFULLE BLÅGRØNNE STRUKTURER	2100	2600					
*Areal for bekkeåpning medregnes kun etter åpning							
NATUR AV LAV / INGEN ØKOLOGISK VERDI							
T4 Ung gråorskog (engår i 30% kravet)	350	350	1	2			
T43 Gressplen	1800	1650	0	0			
T37 Asfalt	3000	2700	0	0			
Grå takflater	2750	1300					
SUM UTBYGGINGSOMRÅDE	7900	5600					
LEVEOMRÅDER INNENFOR UTBYGGINGSOMRÅDET							
	2	23					
OMBRUKSPOTENSIAL							
Unge trær av esk (antall, se kart for plassering)	10	10					
NY VERDIFULL NATUR							
T32 Internett angitt tak	1450		2	20	10		
T4 Randsone til vassdrag	500		2	10	5		
Bekkeåpning	300						
SUM (inkludert 4a)	2300				34 %		

Naturregnskap for bygning (eksempel).

Kartlegging av natur som grunnlag for en utvikling av bygning og tomt for å øke naturmangfold.

Regnskap på ulike nivå i Asplan Viak

Overordnet:

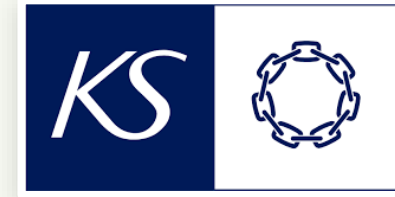
- Pilot arealregnskap/naturregnskap for KS m. NINA
- Naturpoeng- og klimagassregnskap for Åseral kommune

Prosjektbasert:

- Naturpoeng for Nordic Mining ved Engebø
- Naturpoeng for Hydro ved Fortunsdalen
- Naturpoeng for Equinor m. NINA
- Nordre Follo har lyst ut pilotprosjekt → vi har levert tilbud

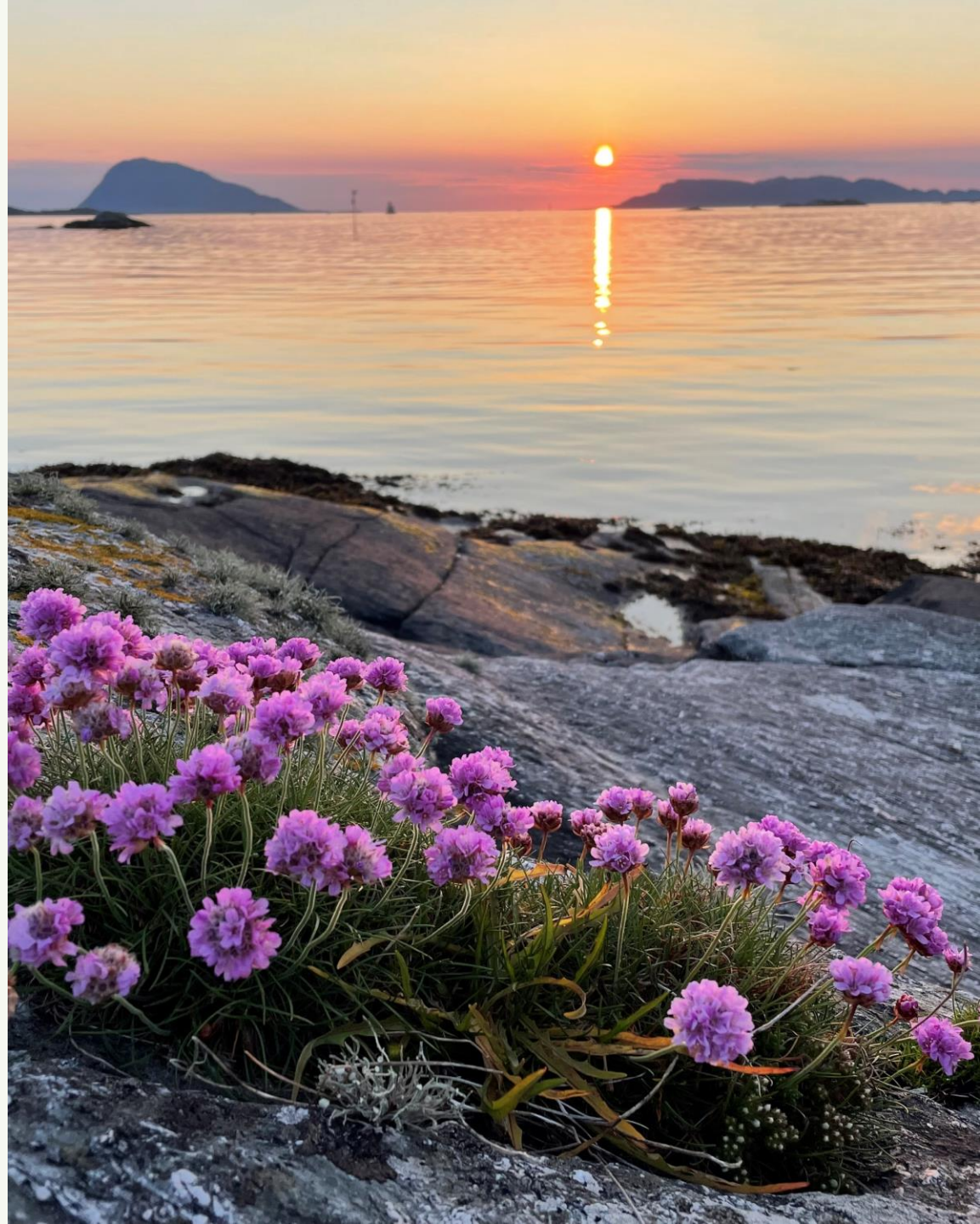
Enkelttomter i by:

- Kalkulator for hverdagsnatur (FutureBuilt)

Veien videre

- Nasjonale krav og føringer om naturregnskap/naturrestaurering **er i utvikling** av myndighetene, men ikke ferdig.
- Midlertidig løsning: **Naturmangfoldregnskap** som viktig verktøy på vei til naturnøytralitet.
- Så langt: Dokumentasjon av natur som **bygges ned**.
- Nå: Identifikasjon av restaureringspotensiale og **konkrete tiltak** for å kompensere for inngrep i tillegg.
- Nyttig å se på **optimalisering av energi, klima og naturmangfold samtidig** og tidlig i planleggingen
- En viktig brikke mot et **bærekraftig samfunn** og et bidrag å løse både **klima- og naturkrisen**.

Takk for oppmerksomheten!

Heiko Liebel
Heiko.liebel@asplanviak.no
480 50 340